

непридатних для інкубації, а також разом із цим конкретизація витрат понесених на отримання інкубаційних яєць і віднесення на них амортизаційних витрат, через введення статті «амортизація птиці», дає більш об'єктивне, виходячи з певного часового інтервалу, уявлення про стан витратного механізму. Це, у свою чергу, дасть можливість, виходячи з оперативного аналізу, своєчасно приймати адекватні рішення як в питаннях господарської діяльності, так і у цінovій політиці підприємства. Запропонований варіант визначення собівартості інкубаційних яєць і яєць, непридатних для інкубації репродуктивного стада, може мати й інші методи обчислення, враховуючи технологічно-господарські та організаційні особливості ведення виробничої діяльності птахівничих підприємств та їх птахівничих підрозділів.

Література

1. Амбросов В.Я. Реформування внутрігосподарського управління / В.Я. Амбросов // Вісник аграрної науки. – 2003. – №9. – С. 67–69.
2. Голов С. Концепції амортизації та їх вплив на облік і управління в сучасних умовах / С. Голов // Бух. облік і аудит. – 2004. – №8. – С. 9–15.
3. Нападівська Л. Управлінський облік: суть, значення та рекомендації щодо його використання в практичній діяльності вітчизняних підприємств / Л. Нападівська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – №8–9. – С. 50–62.
4. Ярошенко Ф.О. Птахівництво України: стан, проблеми і перспективи розвитку / Ф.О. Ярошенко; наук. ред. Б. Панасик. – К.: Аграрна наука, 2004. – 506 с.
5. Бужин О.А. Продукція тваринництва у системі продовольчої безпеки України / О.А. Бужин // Регіональна економіка. – 2007. – №3 – С. 136–144.
6. Кірейцев Г.Г. Формування нової системи амортизації в Україні / Г.Г. Кірейцев // Облік і фінанси АПК. – 2004. – №1. – С. 23–30.

7. Михайлов А.М. Амортизаційна політика сільськогосподарських підприємств / А.М. Михайлов // Облік і фінанси АПК. – 2004. – №2. – С. 67–70.

8. Мельничук Б.В. Впровадження положення (стандарту) з сільського господарства в Україні / Б.В. Мельничук // Облік і фінанси АПК. – 2004. – №2. – С. 29–33.

9. Чумаченко М. Амортизаційні відрахування – суттєве джерело фінансування інвестицій підприємства / М. Чумаченко // Бух. облік і аудит. – 2004. – №8. – С. 6–8.

10. Бондар О. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському та податковому обліку / О. Бондар // Бух. облік і аудит. – 2004. – №4. – С. 23–27.

11. Бужин О.А. Собівартість яєць курей репродуктивного стада / О.А. Бужин // Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць: в 4 т. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. – Т. II, вип. 210. – С. 377–383.

12. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств: підручник / В.Г. Андрійчук. – К.: ІЗМН, 1996. – 512 с.

13. Козак В.Г. Удосконалення систем інформаційного забезпечення економічного аналізу / В.Г. Козак // Економіка АПК. – 2005. – №1. – С. 66–70.

14. Правдюк Н.Л. Проблеми удосконалення фінансового обліку в сільському господарстві / Н.Л. Правдюк // Економіка АПК. – 2004. – №8. – С. 104–108.

15. Фесан Н.В. Роль амортизації у підвищенні фінансового забезпечення підприємства / Н.В. Фесан // Матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. «Фінансово-економічні проблеми розвитку регіонів України». – Т. II. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. – С. 189–192.

16. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: затв. наказом М-ва аграрної політики України від 18.05.2001 р. №132 // Баланс Агро – всеукраїнська бухгалтерська газета. – 2001. – №6 (30). – С. 1–28.

В.В. ОБЧАРУК,
аспірант, НУ «Львівська політехніка»

Економічна оцінка якості продукції деревообробки

Розглянуто поняття конкурентоспроможності регіону, досліджено взаємозв'язок між конкурентоспроможністю та якістю продукції. Узагальнено методи економічної оцінки якості продукції деревообробки, визначено їхні переваги та недоліки. Для оцінки якості продукції деревообробки рекомендовано застосовувати комбінований кваліметричний метод.

Ключові слова: конкурентоспроможність регіону, лісопромислове виробництво, якість продукції деревообробки, комбінований кваліметричний метод.

Рассмотрено понятие конкурентоспособности региона, исследована взаимосвязь между конкурентоспособностью и качеством продукции. Обобщены методы экономической оценки качества продукции деревообработки, определены их преимущества и недостатки. Для оценки качества продукции деревообработки рекомендуется применять комбинированный кваліметрический метод.

Ключевые слова: конкурентоспособность региона, лесопромышленное производство, качество продукции деревообработки, комбинированный кваліметрический метод.

The concept of competitiveness of region is considered, investigational intercommunication between a competitiveness and quality of products. Generalized methods of economic evaluation quality of forestry product, certainly their advantages and failings. For the estimation of quality of products of forestry it is recommended to apply the combined kvalimetri method.

Keywords: *competitiveness of region, production of forestry, quality of forestry product, combined kvalimetri method.*

Постановка проблеми. Конкурентоспроможність слід вважати властивістю об'єкта, що характеризується ступенем реальної чи потенційної можливості задоволення ним конкурентної потреби порівняно з аналогічними об'єктами на певному ринку [1]. В економічній літературі [2, с. 26; 3, с. 45; 4, с. 75] поняття конкурентоспроможності розглядається на рівні держави, регіону, галузі (економіки), підприємства, окремого товару. Всі рівні конкурентоспроможності знаходяться у взаємозв'язку та взаємозалежності, визначаючи та обумовлюючи одна одну.

Поняттю конкурентоспроможності регіону дослідниками приділена найменша увага. Більшість наукових робіт присвячені розгляду конкурентоспроможності промислового підприємства та товару. Також в економічній літературі не існує комплексного визначення сутності поняття та єдиного шляху забезпечення та оцінювання конкурентоспроможності регіону. Вона залежить від конкурентоспроможності підприємств регіону, їхнього потенціалу, наявності в них конкурентних переваг, результативності їх виробничо-господарської діяльності, здатності регіону конкурувати із іншими регіонами на внутрішньому та зовнішньому ринках тощо.

Конкурентоспроможність регіону можна розглядати через рівень конкурентоспроможності підприємств, які в ньому функціонують. Для цього їм слід поліпшувати якість товарів і послуг, скорочувати виробничі витрати, поліпшувати взаємовідносини з постачальниками і споживачами, удосконалювати свої організаційні системи, щоб реакція на зміни споживчих смаків була якомога швидшою, тощо [1, 6]. Іншими словами, для досягнення конкурентоспроможності підприємствам необхідно створювати і поліпшувати свої конкурентні переваги, які дадуть змогу найкраще застосовувати ресурси в умовах конкретного зовнішнього середовища.

Таким чином, конкурентоспроможність регіону (наприкладі галузі лісопромислового виробництва Хмельницької області) може бути забезпечена через наявність конкурентних переваг підприємств лісопромислового виробництва. За своїм сутнісним змістом конкурентні переваги є перевагами над конкурентами в економічній, організаційній, технологічній сферах діяльності, що може бути виміряна відповідними показниками [4, с. 108]. Отже, конкурентоспроможність досягається тим підприємством (регіоном, державою), яке володіє (підприємства якого володіють) конкурентними перевагами.

З одного боку, якість продукції є важливим індикатором його конкурентної переваги, адже дозволяє йому встановлювати вищий рівень цін на продукцію та отримувати більші прибутки. З іншого боку, якість продукції деревообробки як сукупність характерних властивостей, форми, зовнішнього вигляду та результатів використання, якими мають володіти продукти деревообробки (як основний продукт виробничої діяльності підприємств лісопромислового виробництва та здійснення ними процесів деревообробки нами розглядається знеособлений кубометр деревини), може бути значно підвищена внаслідок створення, впровадження і використання певних конкурентних переваг регіону.

Визначення того, наскільки покращиться якість продукції деревообробки і, тим самим, зросте конкурентоспроможність регіону, може бути здійснене через застосування методів оцінки якості, яких у практиці управління підприємством існує значна кількість. Тому при визначенні конкурентоспроможності та оцінці якості продукції лісопромислового виробництва регіону виникає проблема вибору методу оцінки якості продукції деревообробки, який би був придатний до використання та забезпечив найбільшу точність отриманих результатів.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Для розрахунку якості того чи іншого продукту досліджуються різноманітні параметри та властивості, характерні для нього чи процесів, які супроводжують його використання. Такими параметрами, здебільшого є: 1) показники призначення товару; 2) показники надійності; 3) показники стандартизації та уніфікації; 4) ергономічні показники; 5) естетичні показники; 6) показники транспортабельності; 7) патентно-правові показники; 8) екологічні показники; 9) показники безпеки [7].

У даному переліку упущені споживчі показники якості продукції, до яких крім ергономічних та нормативно-регламентарних параметрів (патентно-правових параметрів) можуть бути віднесені також технічні, що характеризують сфери застосування продукції та виконувані нею функції [4, с. 76].

Існує також думка про те, що показниками якості продукції незалежно від її вигляду та призначення слід вважати: питому вагу нової продукції у загальному обсязі виробництва; питому вагу продукції вищої категорії якості у загальному обсязі виробництва; середньозважений бал продукції; середній коефіцієнт сортності (відношення ціни продукції відповідного сорту до ціни продукції першого сорту); питому вагу атестованої та неатестованої продукції; питому вагу сертифікованої продукції; питому вагу продукції, що відповідає світовим стандартам якості; питому вагу продукції у загальному обсязі виробництва, що експортується у високо розвинуті країни [8].

На нашу думку, наведені показники доцільно використовувати, оцінюючи весь обсяг виробництва (асортимент виготовленої продукції) підприємством за період. Враховуючи те, що знеособлений кубометр деревини є сировинним товаром, що характеризується сортністю, дослідження його якості слід здійснювати, використовуючи показники сортності. До таких показників за відповідним найменуванням де-

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ревини (пиловник дубовий, пиловник хвойний тощо) належать: діаметр стовбура; кількість здорових та цілих сучків на 1 м. деревини; кількість та рівень кінцевих продуктів та відходів із 1 куб. м знеособленої деревини (паркетних дощок (зрубів), відходів тощо).

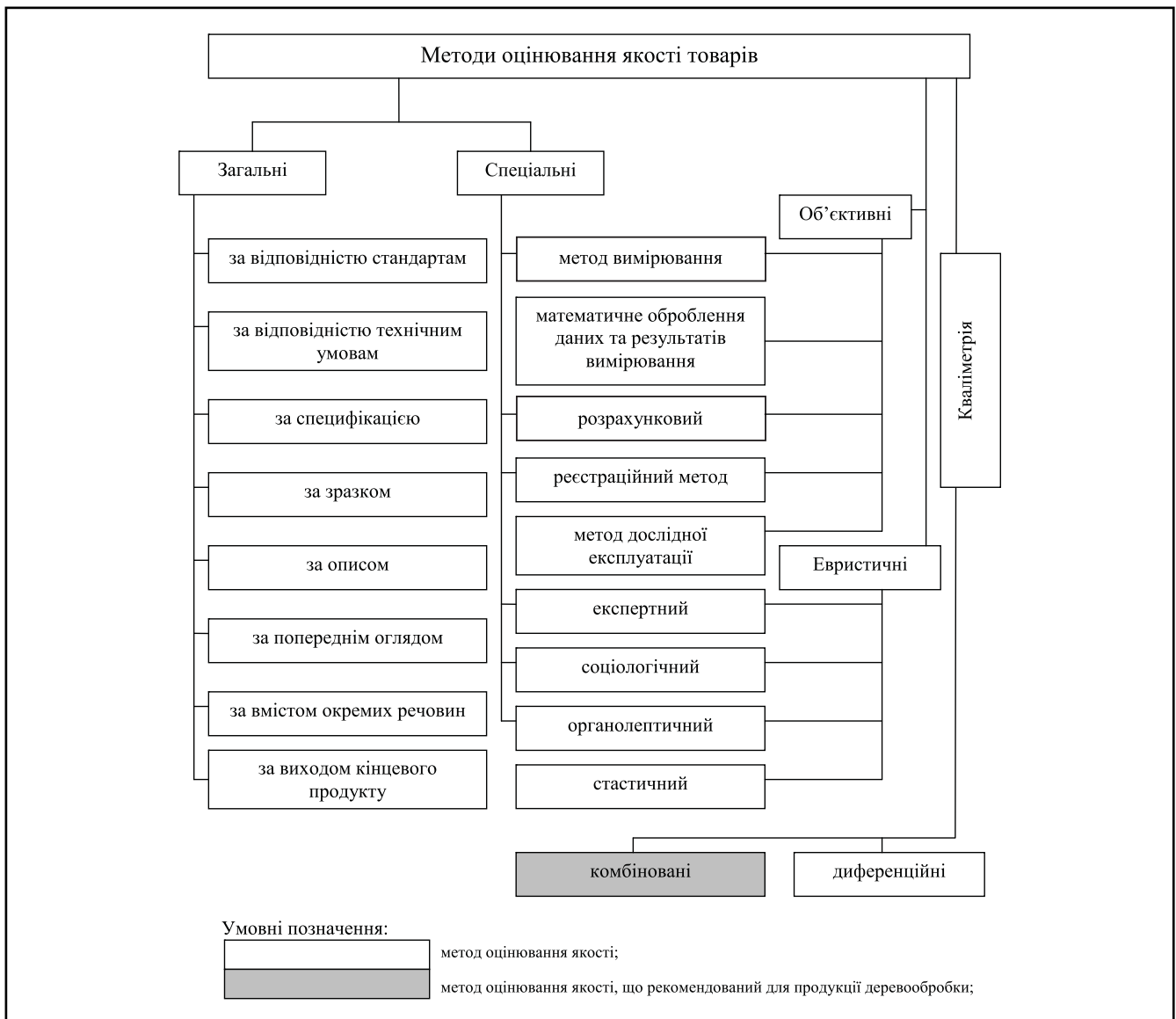
При дослідженні показників якості продукції деревообробки за наведеними вище показниками сортності постає проблема вибору методу оцінки, що має бути здійснене на основі дослідження існуючих методів якості виробів, їх переваг та недоліків.

Мета статті. Відповідно до поставленої проблеми у статті слід дослідити методи оцінки якості продукції та шляхом визначення їх переваг та недоліків рекомендувати метод оцінки якості продукції деревообробки, який би сприяв збільшенню конкурентоспроможності регіону.

Виклад основного матеріалу. Для оцінювання якості продукції можуть бути застосовані різноманітні методи: об'єктивні та евристичні, кваліметричні (диференційні чи

комплексні), загальні (за відповідністю стандартам, специфікацією, попереднім оглядом тощо) та спеціальні (реєстраційні, органолептичні, соціологічні) (див. рис.) [7, 9, 10].

Кожен із досліджених методів (для спрощення процесу порівнювання нами розглядалися лише спеціальні та кваліметричні методи оцінювання якості) володіє перевагами та недоліками при оцінці якості деревообробної продукції, а деякі методи зовсім не придатні для цього. Наприклад, метод вимірювання дозволяє отримати достатньо достовірні показники якості щодо вимірюваних параметрів продукції деревообробки. Проте не всі показники якості продукції деревообробки, як діаметр стовбура, піддаються вимірюванню технічними засобами. Крім того, для використання даного методу слід здійснювати довготривалі та дорогі випробування. Також реєстраційний метод, що заснований на спостереженні та підрахунку подій, предметів та витрат, дає доволі високу точність вимірювань, можливість врахування витрат, які пов'язані із процесом деревообробки, але характеризується обмежені-

Методи, які використовуються для оцінювання якості товарів (продукції лісопромислового виробництва)

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Переваги та недоліки методів оцінювання якості товарів при дослідженні продуктів деревообробки

Методи оцінювання якості	Зміст	Переваги при оцінюванні продуктів деревообробки	Недоліки при оцінюванні продуктів деревообробки
1	2	3	4
Метод вимірювання	Полягає у визначенні числових знань показників якості на основі інформації, яка одержана шляхом використання технічних засобів	Достовірність показників якості щодо тих параметрів продукції деревообробки, що піддаються вимірюванню	Не всі показники якості продукції деревообробки піддаються вимірюванню технічними засобами, довготривалість та дороговартісність випробувань
Математичне оброблення даних та результатів вимірювання	Полягає в опрацюванні даних, що отримані в результаті вимірювання та розрахунку похибок вимірювання та вибірки	Переваги на недоліки методу визначаються перевагами та недоліками процесу вимірювання (див. попередній метод)	
Розрахунковий метод	Заснований на розрахунку показників якості із використанням інформації, що отримана іншими методами	Дозволяє визначити відносну якість виробу у порівнянні із еталонним зразком (деревиною вищого сорту)	Вимагає здійснення ряду розрахунків, виникають проблеми при визначенні еталонного виробу тощо
Метод дослідної експлуатації	Різновид реєстраційного методу, який використовується для визначення показників надійності, екологічності, безпеки. Полягає у вивченні впливу виробу на споживача при експлуатації	Висока точність отриманих результатів, дослідження проходить в умовах, максимально наближених до процесу споживання	Затратність, вимагає витрат фінансових ресурсів, часу
Реєстраційний метод	Заснований на спостереженні та підрахунку подій, предметів та витрат. Використовується при підрахунку кількості відмов, бракованості виробів	Доволі висока точність вимірювань, можливість врахування витрат, що пов'язані із процесом деревообробки	Трудомісткість, обмеженість сфер застосування розрахунком показників довговічності виробів
Експертний	Полягає у врахуванні думок експертів-спеціалістів у даній сфері. Є комбінацією різних методів та використовується тоді, коли не можуть бути застосовані інші методи	Можливість поєднання різних методів оцінювання якості, органолептичного, дослідної експлуатації тощо	Суб'єктивність думок експертів та необхідність проведення низки додаткових розрахунків з метою визначення рівня достовірності результатів
Соціологічний	Оцінювання показників якості на основі збору та опрацювання думок споживачів	Точність результатів оцінювання завдяки використанню математичного апарату та статистичних методів	Може бути використаний при оцінюванні якості лише кінцевих продукцій, до яких не належить продукції деревообробки
Органолептичний	Заснований на використанні інформації, одержаної через органи відчуття людини та її аналізування	Вимагає мало затрат часу та коштів	Суб'єктивність, може бути використаний при аналізованні таких показників якості як запах чи смак, що має змісту при оцінюванні якості деревообробки
Статистичний	Визначення показників якості продукції за допомогою використання теорії імовірності та методів математичної статистики	Дозволяє визначити показники якості продукції на усіх етапах життєвого циклу, зменшити затрати на дослідження партій товару	Вимагає здійснення низки розрахунків, доцільний для використання при дослідженні партій однорідних товарів
Диференційний	Якість продукції визначається шляхом його порівняння із еталонним зразком	Не високі витрати дослідження, доволі висока об'єктивність оцінок	Продукції деревообробки не має еталонного зразка
Комбінований	Пограє у розрахунку інтегрального показника якості продукції, який врахує показники експлуатації, органолептичні показники, передбачає вимірювання тощо	Поєднує експертний метод, метод вимірювання та порівняння, дає можливість кількісно оцінити якість виробу за допомогою одного показника	Як і експертний метод вимагає проведення низки додаткових розрахунків з метою визначення рівня достовірності результатів

сто сфер застосування, розрахунком показників довговічності виробів тощо. А соціологічний метод зовсім не має змісту при оцінці якості продукції деревообробки.

Переваги та недоліки методів оцінювання якості товарів (методу вимірювання, математичного оброблення результатів, розрахункового, реєстраційного методу, методу дослідної експлуатації, кваліметричних методів тощо) при дослідженні продуктів деревообробки наведені в таблиці.

При оцінюванні якості знеособленого кубометра деревини нами рекомендовано застосовувати комбінований кваліметричний метод, що поєднує в собі евристичні методи (експертного оцінювання) та вимірювання і порівняння. Даний метод володіє перевагами над іншими при оцінюванні якості продукції деревообробки (див. табл.). Він дозволяє визначити інтегральний показник якості продукції деревообробки, який би враховував і показники експлуатації (переробки), і вимірювані показники, і думку експертів. Надалі цей показник може порівнюватися із характеристиками сортності виробів лісопромислового виробництва, на основі чого може бути визначене зростання якості чи її зниження.

Висновки

Якість продукції деревообробки впливає на значення конкурентоспроможності регіону. Це проявляється таким чином. Якість виробу є індикатором володіння підприємством конкурентними перевагами, а конкурентоспроможність регіону формується за рахунок конкурентоспроможності його підприємств.

Для визначення конкурентоспроможності регіону (на прикладі лісопромислового виробництва) слід оцінювати якість продукції деревообробки. Це може бути здійснене через дослідження таких параметрів, як діаметр стовбура; кількість здорових та цілих сучків на 1 м. деревини; кількість та рівень кінцевих продуктів та відходів із 1 куб. м знеособленої деревини (паркетних дощок (зрубів), відходів тощо. Для цього слід застосовувати комбінований кваліметричний метод.

Він володіє перевагами над усіма дослідженими методами оцінки якості продукції деревообробки, дозволяє визначити інтегральний показник якості продукції деревообробки, який би враховував і показники експлуатації (переробки), і вимірювані показники, і думку експертів.

У подальших дослідженнях за проблемою слід використати даний метод при визначенні проросту якості продукції деревообробки у результаті розвитку міжрегіональних зв'язків, які є чинником конкурентоспроможності регіону.

Література

1. Кирцнер И. Конкуренция и предпринимательство / Пер. с англ. Под ред. проф. Романова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 239 с.
2. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 384 с.
3. Теоретичні основи конкурентної стратегії підприємства: Монографія. / За заг. ред. д.е.н., професора Іванова Ю.Б., д.е.н., професора Тищенка О.М. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2006. – 384 с.
4. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту: Підручник. Вид. 2-ге. ю. випр. і доп. / Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. – К.: Академвидав, 2007. – 464 с.
5. Азов Г.Л., Челенков А.П. Конкурентные преимущества фирмы. – М: ОАО «Тип «НОВОСТИ», 2000. – 256 с.
6. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер; пер. с англ.; под ред. и с предисловием В.Д. Щетинина. – М.: Международные отношения, 2004. – 896 с.
7. Товароведение и организация торговли продовольственных товаров. – М., 2003.
8. Анализ качества продукции. [Електронний ресурс] – код доступу до ресурсу: http://www.tvoydohod.ru/hoz_4.php
9. Селянин А.В. Защита прав потребителей: Учебное пособие для вузов. – ЗАО Юстицинформ, 2006.
10. Товароведение продовольственных товаров, Ростов-на-Дону, 2003.

О.О. КАВУН,

к.е.н., доцент, Київський національний торговельно-економічний університет

Концептуальні рішення для підприємства роздрібної торгівлі, що вводиться в експлуатацію

У статті розглянуто сутність та складові елементи концепції магазину, подано чинники впливу на планування внутрішнього простору торговельного об'єкта та вимоги до нього. Представлено варіанти планувальних схем магазинів та особливості їхнього застосування, підходи до формування потоків покупців, а також фактори, які впливають на розподіл площі торгового залу між товарними групами та їх викладку на торговельному обладнанні.

Ключові слова: роздрібна торгівля, концепція магазину, торговельний об'єкт, потоки покупців.

В статье рассмотрены суть и составляющие элементы концепции магазина, факторы, влияющие на планировку внутреннего пространства торгового объекта и требования к ней. Представлены варианты планировочных схем магазинов и особенности их применения, подходы